Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. весник на РМ“ бр. 58/00, 44/02, 82/2008, 167/10, 51/11, 96/2019 и 110/2019) и член 30 од Законот за основно образование (Службен весник на РСМ, бр. 161 од 5.8.2019 година), министерот за образование и наука донесе наставна програма по предметот **ИСТОРИСКИ ИГРИ** за V одделение од шестгодишното основно балетско образование, според која ќе се реализира настава и во VIII одделение од деветгодишното основно балетско образование до завршување на учебната 2025/2026 година.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Наставна програма

ИСТОРИСКИ ИГРИ

за V (пето) одделение

шестгодишно основно балетско образование

Скопје, 2020 година

Назив на наставната програма	**Историски игри**
Тип на наставна програма	Задолжителна
Година на изучување	V (пето) одделение
Број на часови неделно/годишно за реализација на наставната програма	2 часа / неделен фонд 72 годишен фонд
Цели на наставна програма	Општите цели на наставната програма по наставниот предмет класичен балет се ученикот/ученичката да се стекне со знаења и вештини за: - Основните елементи на историските игри; - Да стекне умешност за правилна техничка интерпретација на елементите на историските игри; - Да развива пластичност и координираност на движењата; - Да ја развива способноста за експресивна интерпретација на елементите на историските игри и нивните комбинации ; - Да стекне способност за примена на стекнатото знаење во другите стручни подрачја на образовниот профил; - Да стекне потребно знаења за продолжување на стручното образование; - Да развие позитивен став кон работата, упорност и истрајност во постигнувањето уметнички израз;

	- Да развие љубов кон историските игри и нивната традиција; - Да ги организира и реализира комплетните движечки цртежи на игрите; - Градење на лик, карактер, претстава преку танцови и движечки средства; - Правилна ритмичка и кореографска изведба на танцови комбинации; - Да развие способност за изведба на различен план (соло, во двојки, во групи)
Наставни теми	• Основни позиции • Pas de grass • Полка • Валс
Материјално-технички и просторни услови	За постигнување на целите на наставната програма по **историски игри** задолжително е задоволување на просторните услови дефинирани според регулативата за изведување на овој тип на настава, односно, училишта од овој профил. Во однос на материјално-техничките услови задолжителна е реализација на наставата со пијано придружба . Моделите за реализација на наставата по овој предмет нужно претпоставуваат нагледни средства како видео запис, илустрации, фотографии, аудио помагала, користење на новите технологии и сл.
Норматив на наставен кадар	**Наставата по предметот Историски игри може да ја изведува лице кое завршило:** • Студии по балетска педагогија, насока класичен балет , VII/1 или 240 ЕКТС; • Студии по балетски педагогија, насока современ танц, VII/1 или 240 ЕКТС.

	Тема 1. ОСНОВНИ ПОЗИЦИИ (18 часа)			
Ред. број	Резултати од учење	Содржини и поими	Активности и методи	Критериуми на оценување
1	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - ја зазема положбата на рацете одделно и заедно по дадени насоки, - комбинира вежби со раце по дадени упатства и насоки, - ја разбира и применува стилистиката на движењата на рацете	**Содржина** **Положба на рацете** Прва позиција, Втора позиција , Трета позиција **Поими:** - Позиција на рацете - Прва позиција, - Втора позиција , - Трета позиција	**Активности:** -објаснување и практична презентација на позициите на рацете кај историските игри; - вежби за совладување на правилно поставување на стилските форми на одредена позиција на рацете; **Форми на работа:** во групи, двојки и индивидулано **Методи:** - перцептивно-тактилна демонстрација на вежбата од страна на балетски падагог - демонстрација на вежбата со активно	**Ученикот/ученичката ќе може да:** 1.1. демонстрира правилна поставеност на рацете 1.2.ги координира движењата на рацете и правилно ритмички ги изведува 1.3. изведува правилни стилски форми на рацете, 1.4. се изразува креативно и експресивно при изведба на танците

			включување на ученикот	
2	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - постигнува правилна позиција на нозете по дадени насоки, - разбира и применува елементарна координација на нозете, нозете и рацете и ги комбинира вежбите, - ги следи и исполнува упатствата и правилата за изведба на елементите	**Содржина** **Положба на нозете** **Поими:** - Втора позиција -Трета позиција - Четврта позиција - Шеста позиција - координација на рацете и нозете	**Активности:** -објаснување и практична презентација на вежби за позиции на нозете; - вежби за заземање и изведба на правилна положба на одредена позиција на нозете -вежби за координација на рацете и нозете **Форми на работа:** во групи, двојки и индивидулано **Методи:** - перцептивно-тактилна демонстрација на вежбата од страна на балетски педагог - демонстрација на вежбата со активно включување на ученикот	**Ученикот/ученичката ќе може да:** 2.1. зазема правилна позиција на нозете 2.2. го координира движењето на нозете; 2.3. изведува вежби координација на нозете и рацете истовремено; 2.4.ги синхронизира движењата со одреден ритам;

3	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - постигнува правилна положба на телото - ја координира положбата и движењето на телото (торзото) со движењата на рацете и нозете - разбира и применува стилско држење на телото - креира комбинирани вежби синхронизирано со одреден зададен ритам	**Содржина:** **Положба на телото** **Поими:** - координација на торзото и екстремитетите, - стилска положба на телото	**Активности:** - објаснување и практична презентација на стилска положба на телото (торзото), - вежби за правилно држење на телото, - вежби за координација на положбите и движењата на торзото со движењата на рацете и нозете **Форми на работа:** во групи, двојки и индивидулано **Методи:** - Перцептивно-тактилна демонстрација на вежбата од страна на балетски педагог - демонстрација на вежбата со интегрирање на ученикот	**Ученикот/ученичката ќе може да:** 3.1 зазема правилна положба на телото (торзото) 3.2. го координира движењето и правилното стилско држење на телото 3.3. изведува вежби за координација на движењата по дадени упатства 3.4. изведува сопствени комбинации на различни телесни вежби синхронизирно со одреден ритам
4	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:**	**Содржина:** **Поклон**	**Активности:** - Објаснување и практична презентација; - вежби за правилно	**Ученикот/ученичката ќе може да:** 4.1. зазема правилна положб на рацете при поклон

	-применува и користи елементарна координација вклучувајќи различни делови од телото , - ги следи и толкува упатствата и протоколите правилно и доследно	**Поими:** - положба на раце - положба на тело - позиција на нозе,	изведување - работа во групи, двојки и индивидулано **Методи:** - перцептивно-тактилна демонстрација на вежбата од страна на балетски педагог - демонстрација на вежбата со интегрирање на ученикот	4.2. комбинира различни положби и движења на рацете и нозете при изведување поклон 4.3. зазема стилско држење и наклон на телото при поклон 4.4. изведува стилски различни креации на поклонување
	Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да: - го препознава основниот чекор на историските игри , - координирано и правилно работи со сите делови од телото при изведбата на основиот чекор	**Содржина:** **Основен чекор во историскиските игри** **Поими:** - Основен чекор	**Активности:** - Објаснување и практична презентација на основниот чекор; - вежби за правилно изведување на основниот чекор; - работа во групи, двојки и индивидулано. **Методи:** -перцептивно-тактилна демонстрација на вежбата од страна на балетски педагог	**Ученикот/ученичката ќе може да:** 1.1.го изведува основниот чекор во историските игри 1.2. комбинира работа на различни делови од телото при изведбата на основниот чекор

			- демонстрација на вежбата со вклучување на ученикот	

	Тема 2. PAS DE GRASS (18 ЧАСА)			
Ред. број	**Резултати од учење**	**Содржини и поими**	**Активности и методи**	**Критериуми на оценување**
1	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - го препознава, именува и објаснува елементот plie; - постигнува правилни позиции на нозете, - препознава и проценува правилна изведба и точна интерпретација во методолошка и музичка смисла кај себе и кај другите играчи	**Содржини:** **Plie** **Поими:** - Полуклекнување во III позиции	**Активности:** -Објаснување и практична презентација; -вежби со plie , **Форми на работа:** групи, двојки и индивидулано **Методи:** - перцептивно-тактилна - демонстрација на вежбата од страна на балетски педагог - демонстрација на вежбата со вклучување на ученикот	**Ученикот/ученичката може да:** 1.1 демонстрира правилна положба на нозе, раце и тело при изведба на plie 1.2 ја запазува правилната изведба на формите на Plie 1.3 применува правилна изведба во однос на ритмичкото разложување на елементот 1.4 ја достигнува формата на plié пропишана со правилата на историските игри
2	**Ученикот/ученичката ќе биде**	**Содржини**	**Активности:**	**Ученикот/ученичката може да:**

	способен/способна да: - препознва, именува и користи елементарната балетска терминологија поврзана со battement елементите - правилно методски го исполни battemen - правилно ритмички да ги исполни battemens - може да препознае правилна изведба и точна интерпретација во методолошка и музичка смисла	**Battement tendu на страна** - Battement tendu plie - Battement tendu и полу прсти **Поими:** - работна нога, - потпорна нога - III позиција на нозе - полуклекнување - подигнување на полупрсти	- објаснување и практична презентација на battement; - вежби со различните форми на елементот battement **Форми на работа:** групи, двојки и индивидулано **Методи:** - перцептивно-тактилна - демонстрација на вежбата од страна на балетски педагог - демонстрација на вежбата со вклучување на ученикот	2.1. демонстрира точна положба на нозете и поставка на телото 2.2. ја контролира правилната изведба на формите Battement 2.3.применува правилна изведба во однос на ритмичкото разложување на елементот battement 2.4. комбинира различни позиции, положби и поставки пропишани со изведбата на battement 2.5. постигнува телесна и ментална свесност за стилот и формите пропишани со правилата на историските игри
3	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - именува и користи балетска терминологија - постигне правилна изведба на зададените движења - потенцира и акцентира делови кои треба да се активираат во	**Содржини:** **Историска игра - Pas eleve** -pas glisse - pas chasse **Поими:** - лизгачки чекор во VI и III	**Активности:** Објаснување и практична презентација; - вежби - комбинирани вежби во двојки	**Ученикот/ученичката може да:** 3.1. ги изведува правилно елементите pas glisse и pas chasse 3.2. ја применува и прецизно ја исполнува нормата пропишана со методиката на изведба на елементот 3.3. постигнува целосна изведба на

	изведбата - точна интерпретација во методолошка и музичка смисла	позиција, - менување на нозе во трета позиција преку ниски полупрсти	**Методи:** - Перцептивно-тактилна - демонстрација на вежбата од страна на балетски педагог - демонстрација на вежбата со вклучување на ученикот	Pas eleve 3.4. користи соодветна експресија и артистичност во изведбата
4.	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - разбира и користи претходно изучена балетска терминологија - применува правилна изведба на зададените елементи и пози - постигнува точна интерпретација во методолошка и музичка смисла на играта Pas de grass	**Содржини:** **Историска игра: Pas de grass** **Поими:** - полуклекнување - plie, - отварање нога на страна battement tandu - сврзано со plie	**Активности:** - објаснување и практична презентација на играта; - вежби за совладување на Pas de grass - комбинирани вежби во двојки **Методи:** - перцептивно-тактилна - демонстрација на вежбата од страна на балетски педагог - демонстрација на вежбата со вклучување на ученикот	**Ученикот/ученичката може да:** 4.1. правилно користи балетска терминологија при изведба на елементите 4.2 ја применува и прецизно ја исполнува нормата пропишана со методиката на изведба на елементот 4.3. потенцира и покажува на делови кои треба да се активираат во изведбата 4.4. постигнува телесна и ментална кондиција за целосна изведба

Тема 3. ПОЛКА (18 часа)				
Ред. број	Резултати од учење	Содржини и поими	Активности и методи	Критериуми на оценување
1	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - покаже умешност во одредување на точките во изведувачкиот простор - го контролира и координира движењето при демонстрација на чекорот ballance	**Содржини** **Balance** **Поими:** - Balance во место - Со отварање нога на страна	**Активности:** - објаснување и демонстрација на чекорот ballance - вежби во двојки **Методи:** - презентација - практична примена и проверка - видео проекции	**Ученикот/ученичката може да:** 1.1 демонстрира стабилност во поставеноста на рацете и нозете при изведба на чекорот ballance 1.2 ја извршува правилно изведбата на чекорот balance со контрола на тежишната точка
2	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - ги препознае и именува различните положби на нозете изучени претходно - ја координира положбата на рацете, нозете и телото при изведба на pas de basque	**Содржини** **Pas de basque** **Поими:** - Pas de basque со движење напред - Pas de basque со	**Активности:** - објаснување и практична презентација на елементот; - вежби за координација на нозе - вежби за рацете во стоечка позиција, - работа во двојки и индивидулано	**Ученикот/ученичката може да:** 2.1. ја повторува правилната форма на чекорот pas de basque 2.2. демонстрира интерпретација според зададени инструкции напред и назад 2.3. изведува pas de basque комбинации на новиот чекор со другите елементи со ритмичка

	- ги комбинира преодите на нозете од позиција во позиција со други чекори и пози	движење назад	**Методи:** - перцептивно-тактилна демонстрација на вежбата од страна на балетски падагог - демонстрација на вежбата со вклучување на ученикот	поддршка 2.4. изведува pas de basque во пар
3	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да :** - моторички се изрази по зададена тема - комбинира, поврзува и претстави чекори во конкретна танцова форма, - практично демонстрира Тампет -изгради и развие позитивниот став кон работата во група, во пар и самостојно	**Содржини:** **Тампет** Танцово асоцијативно изразување - Мимичко, актерско изразување - Изведба (соло и групна) **Поими:** - Лик - Приказна - Тема - Мимика - Актерски израз	**Активности:** - тематско изразување преку различни изразни медиуми (движење/танц, цртеж) - реализација на зададена тема преку танцови движења, - тематско дефинирање преку одредена музичка основа - Поврзување на музичка и визуелна асоцијација **Методи:**	**Ученикот/ученичката може да:** 3.1 покажува способност за асоцијативно размислување 3.2. креира позитивна атмосфера за работа и покажува капацитет за тимска работа 3.3. изведува Тампет како стилска игра со точно одредени движења и чекори 3.4. изведува Тампет во пар и групно

			- практична кинестетичка изведба - демонстрација на балетскиот педагог со вклучување на ученикот	
4	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да :** - го зајакне чувството за музика и ритам - демонстрира ритмички вежби -комбинира ритмички вежби изведени со различни делови на телото во склад со мелодиско-ритмичка шема -правилно примен и комбинира соло и во пар	**Содржини** **Полка** **Поими:** - Полка на место - Полка со движење напред - Полка со движење назад - Полка на страна - Полка во круг - Полка во пар	**Активности:** - Вежби, етиди со примена на Balance и Pas de basque како вовед во Полка - Комбинирани ритмички вежби со вклучување на различни делови на телото, - Слушање и препознавање на музички мотив **Методи:** - демонстрација на вежбата од страна на балетски падагог - демонстрација на балетскиот педагог со вклучување на ученикот	**Ученикот/ученичката може да:** 4.1. правилно ги примени и демонстрира зададените ритмички задачи 4.2. слуша и препознава ритам на Полка 4.3. препознава музички мотиви поврзани со конкретен тематски материјал 4.4. ја следи движечката пулсација во склад со музичката 4.5 изведува умешно Полка со музичко ритмичка позадина, во пар, со доследно почитување на стилси движења и чекори

Тема 4. ВАЛС (18 часа)			
Резултати од учење	**Содржини и поими**	**Активности и методи**	**Критериуми на оценување**
Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да - развие координација и владее со просторните координати, - ги развие своите вештини во делот на танцовото изразување,	**Содржини:** **Pas gallop** - Pas glisse - Потскок **Поими:** - Pas gallop - Pas glisse - Потскок	**Активности:** - Танцова импровизација - Композиција (комбинација од чекори), - Елементарна композиција на Pas gallop **Методи:** - Импровизација - Групна и индивидуална - Демонстрација на танцот од страна на балетски педагог	**Ученикот/ученичката може да:** 1.1. ги демонстрира доследно изучените чекори и елементи , 1.2. демонстрира способност за просторна ориентација при изведба во група и во пар 1.3. препознава и правилно го исполнува карактерот на pas gallop 1.4. исполнува уметничка интерпретација на pas gallop во брзо темпо

Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да - ги препознава и разликува претходно изучените чекори и елементи потребни за валс, - координирано владее со просторните координати, - игра валс со сите елементи и чекори, уметничка особеност и изразност	**Содржини**: **Валс** **Валс Миньон** **Поими:** - Валс свртување на десно за женски - Валс свртување на десно за машки - Валс свртување на лево за женски - Валс свртување на лево за машки - Валс во пар	**Активности:** - Танцова импровизација - Композиција (комбинација на чекори), - Елементарна композиција на Валс - Композиција на Валс Миньон **Методи:** - Импровизација - Групна и индивидуална - Демонстрација на танцот од страна на балетскиот педагог	**Ученикот/ученичката може да:** 2.1. демонстрира просторна ориентација при изведба во група и во пар 2.2.правилно и сигурно ги исполнува чекорите на валсот 2.3.изведува валс со посебен акцент на карактерот и стилот на играта 2.4. исполнува уметничка интерпретација на валс со делови на експресивна импровизација

Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да	Содржини:	Активности:	Ученикот/ученичката може да:
- ги препознава и разликува претходно изучените чекори и елементи потребни за совладување на Полонеза - координирано владее со просторните координати при изведба на Полонеза, - ги применува своите вештини во делот на танцовото изразување при играње Полонеза	**Полонеза** **Поими:** - Полонеза основен чекор - Полонеза во пар	- Вежби со основен чекор - Танцова импровизација - Композиција (комбинација од чекори), - Елементарна композиција на Полонеза **Методи:** - Импровизација - Групна и индивидуална - Демонстрација на танцот од страна на балетскиот педагог	3.1. ги повторува изучените чекори и елементи потребни за Полонеза 3.2. демонстрира способност за просторна ориентација при изведба на полонеза во група и во пар 3.3.интерпретира полонеза и го запазува карактерот и стилот на играта 3.4. покажува способност за уметничка интерпретација и соодветна импровизација

Оценување на постигањата на учениците	За да се оценат постигнувањата на ученикот/ученичката неопходно е: - да се согледа иницијалната состојба на ученикот/ученичката (согледување на неговите природни предиспозиции); - да се следи континуирано ученикот/ученичката за да се добијат сознанија за неговиот напредок, развој, степенот на разбирање на поимите и правилата за нивна примена, оспособеноста за

	реализација на зададените задачи; - континуирано следење на односот на ученикот/ученичката кон работата, соработката со врсниците, покажаната иницијативност, љубопитност, самостојност, точност во искажувањето и истрајност во извршувањето на обврските; - континуирано утврдување и проверка на стекнатите знаења, способности и вештини во предвидените содржини. Оценувањето на постигањата на учениците ќе биде со бројчана оценка (од 1 до 5). Постигнувањата на учениците се оценуваат континуирано во текот на наставниот процес. На крајот на првото и третото тромесечие се спроведува колоквиум пред комисија. Наставникот преку годината подготвува полугодишен и годишен контролен испит кој се оценува комисиски.
Почеток на имплементација на наставната програма	Учебна 2020/2021 година
Институција/ носител на програмата	Биро за развој на образованието
Потпис и датум на донесување на наставната програма	**бр. 12-5971/11** **17.08.2020 година** **МИНИСТЕР** **Dr. Arbër Ademi** ____________________